

Schippers van weleer

Door Corine Nijenhuis

Bouke Veltman (57)
Schipper 1981-2004
Allegro, spits, 1933, 339 ton
Piu Allegro, spits, 1956, 367 ton

Bouke was dan geen schipperskind, hij had een voorliefde voor Frans water. Dus toen hij op zijn 22ste de vrachtvaart inging, deed hij dat met een spits en niet met de klipper die hij twee jaar eerder had aangeschaft. Het lag in de bedoeling die laatste te tuigen voor de chartervaart, maar daar kwam het niet meer van toen hij eenmaal op de Franse kanalen voer.

Bouke kwam uit de zwakzinnigenzorg. Vrachtschipper leek hem een leuk bestaan, hoewel hij er 'bijzonder weinig van wist'. Met zijn net aangeschafte Allegro kreeg hij direct een reisje haver aangeboden. Toen de lader vroeg: 'Schipper waar wil je het hebben?', antwoordde Bouke beleefd: 'In het ruim graag.' Met die spits leerde hij werkelijk varen. Als zetschipper op de Bruine Vloot had hij soms de makkelijkste route gekozen; in de vrachtvaart ging dat niet. Zijn eerste Franse reis verliep niet zonder horten of stoten. De bestemming was Gennevilliers, Bouke had geen idee waar het lag. Met goede zin ging hij op weg, maar de spits liep niet hard, want er zat een touw in de schroef. Hij kon geen duiker betalen en het winterwater was te

koud om er zelf in te gaan. Toen hij eindelijk Parijs naderde, bleek de gasolie op. Hij had niet willen bunkeren vanwege de kosten. Uiteindelijk was hij duurder uit toen hij zijn jerrycans bij een passerend schipper moest vullen.

Geen gejakkter

Vele vaarjaren brachten ervaring en kennis. Bouke voer meest op Frankrijk, in de export. Binnenlandse reizen waren daar nauwelijks. Daar waren de Franse schippers op tegen: oneerlijke concurrentie. Bouke had ze tekeer zien gaan op de Franse beurs en was onder de indruk geraakt van hun temperament: 'Schuim op de bek die schippers!' Hij kon het goed met ze vinden, zelf was hij ook niet bepaald een doetje wanneer het op principekwesties aankwam. Bij menig schippers-

actie stond hij op de barricades. Daarnaast hield hij van hun land. Voor Bouke stond vrachtvaren gelijk aan Frankrijk. 'Vrijheid en geen gejakkter. 's Avonds gingen de sluizen dicht, dan kon je een stadje bezoeken. Of de kat uitlaten. Het was een "way of live".' In 1985, tijdens de sloopregering, vervulde hij zijn oude spits voor een jongere. Hij noemde het schip Piu Allegro, niet alleen Frans braken er hun tong op. Bouke bleef op het Zuiden varen, met genoegen. Tot in 1998 het beursstelsel werd afgeschaft. Met verbijstering zag hij hoe de spitsenschippers onmiddellijk hun prijzen lieten zakken. Bouke had gevochten voor het behoud van de schippersbeurs en was geschokt dat medestanders als een blad aan een boom omdraaiden. Hij weigerde mee te buigen: 'Ik ben

niet iemand die een ambtenaar een sigaar geeft.'

Slapeloze nacht

Hij voer nog zes jaar in de vrije markt, maar weigerde concurrentiestrijd en hield vast aan de oude vrachtprijs. Hij hoorde de verwijten; dat hij altijd een kwartje meer moest. Voor Bouke had het niets met geld van doen: 'Ik deed het uit principe, niet voor iets anders.' In 2004 werd het vlak van de Piu Allegro afgekeurd. Tijdens één slapeloze nacht besloot Bouke met vrachtvaren te stoppen. Het was alsof er een last van hem afviel, het gevoel van onrecht zat dieper dan gedacht. Nu is hij scheepsmakelaar en woont op een varend woonschip. Over zijn schippersverleden is hij duidelijk: 'Ik mis het varen, maar het hele gezeik eromheen niet.'

Schrijfster en beeldend kunstenaar Corine Nijenhuis schreef onder meer de non-fictie roman 'Een vrouw van staal', waarin zij niet alleen de geschiedenis van haar eigen varende woonschip, maar ook die van de Nederlandse binnenvaart van 1901 tot nu vastlegde. Ontmoetingen met oud-schippers tijdens lezingen naar aanleiding van dit boek, leverden een serie nieuwe verhalen op, die tweewekelijks in Schuttevaer verschijnen.

www.corinenijenhuis.com

De Piu Allegro bleef tot 2004 in de vaart, toen werd het vlak afgekeurd. (Foto archief Bouke Veltman)